

ઇન્દુમતી

નાટકના ઓપેરા.

માંકાનેર આર્ય હિતવર્ધક નાટક કંપની માટે

રચી પ્રસિદ્ધ કરનાર

રાવળ ત્રંબકલાલ દેવશંકર.

માંકાનેર નાટક કંપનીના માલે

વડોદરા.

આવૃત્તિ ૬ ફા.

નકલ ૨૦૦૦.

સને ૧૯૬૭ ના રથ મા આપ્ટ'મુજબ રજીસ્ટર કરાવી છે, અને
તેના પ્રસિદ્ધ કરનારે સવ હક્ક પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે.

આટલે પ્રાસિદ્ધ કર્તાની રજા સિવાય કોઈએ છાપવું છપાવવું,
વેચવું વેચાવવું કે મજબુત લખાવવું નહિ.

સંવત ૧૯૬૮.

સન ૧૯૧૩.

અમદાવાદ શાહપુર વનમાળી માંકાની પોળમાં હરીલાલ
દલપતરામે પોતાના “અથોદય” પ્રેસમાં છાપ્યો.

કીંમત રૂ. ૦-૨-૦.

महाराष्ट्र शासन
अर्थ विभाग
मुंबई

०४४०
२

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાક્ષિત્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૬૫૦

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઇંદુમતી નાટકનો કૌપીર.

વિષય ૬ - ૧૧ ૪

ઈન્દુમતી નાટકનો ટુંક સાર.

અંક પહેલો.

પ્રવેશ ૧ લો-જુનાગઢ પાસે વંથળીના રાહુ રાજાની રાણી નીલમતું પુજનમહા-નીલી સોમનાથની સ્તુતિ કરે છે. ત્યાં રાહુનું આવવું અને રાહુનાં અનીતિ ભરેલાં કામેા અટકાવવા માટે નીલીની નીતિમય આજીજી અને નવધણુનેા સંબંધ કરવા માટે વિવેચન. ત્યાર બાદ નવધણુનું આજીજી જવું. અને બાતમીદારના કહેવાથી ગીરનારના જાત્રાળુના સંબંધની છુટ કરવા માટે રાહુની તૈયારી.

પ્ર. ૨ જો-શીલપ્રસ્થમાં ભાર્યવસેનનું કુટુંબ—ભાર્યવસેનની પુત્રી ઇન્દુમતીનાં લગ્ન પાટણના રાજા મુળરાજ સાથે કરવા રાણી મનોરમા તથા પદ્મ મંત્રી પુનમચંદનો વીચાર. તેમાં નીચ પાસવાન ભોગીલાલ તથા કૃતધી કાળીદાસના બંનેમાંથી ભાર્યવસેન પોતાના જુના દીવાન પુનમચંદને દેશનીકાલ કરે છે, અને ઇન્દુમતીને લાહોરના રાજા જયપાળ સાથે વરાવવા નિશ્ચય કરે છે. આથી ઇન્દુમતીનું નાશી જવું.

પ્ર. ૩ જો-રાહુના હજુરી હીરાનું ચર-હીર હીરાની નીતિ અનીતિ માટે પરસ્પર ચર્ચા અને હીરાનું સંબંધમાં છુટ કરવા જવું.

પ્ર. ૪ જો-ગીરનારની શુદ્ધિ—રાહુની પોતાના માણસો સાથે છુટ કરવા માટે ગોઠવણ. પાછળથી ભોગીલાલનો અગળ લગ્ન

હીરાનું આવવું. કાગળની લટકીતથી વાકેફ થતાં મન્દુમતીને કબજે કરીને પોતાના હાથે પરણાવવાનો નિશ્ચય. બાદ સંધનું આવવું, ત્યાં રાહુની લટકાટ. તેમાં દેવના વિક્રમી મહા લોભી ડાહ્યાલાલ નામના બ્રાહ્મણનું તેના પૈસા બુટાપ જવાથી ગાંઠો થઈ નાસી જવું, તે તેની સ્ત્રી અમૃતનું ધીરજપણું.

પ્ર. ૫. મો-આશુની તળેટી—મન્દુમતીનું જોગણ વેળે અરણ્યમાં આવવું, ત્યાં અમૃતના અનાયાસે મેંટો. બંનેના દુઃખની દાદ સાંભળી સેમેશ્વરનું પ્રગટ થવું, અને મન્દુમતીની ઇચ્છા પુરી થવા માટે ઉત્તમ ચમત્કારી માળાની પ્રદીપ્તિ. ત્યાં નવધણનું હવા ખાવા માટે આવવું, અને પાછળથી મુળરાજનું શોકાર અર્થે ત્યાં આવી ચડવું, અને રાહુને અનીતીથી અટકાવવા માટે નવધણને લલામાણ. નવધણનું જવું, મન્દુમતી તથા મુળરાજનો પરસ્પર દૃષ્ટી રાગ થવો અને મુળરાજનું પોતાના પુર તરફ જવું. પાછળથી મન્દુમતીને એજ મુળરાજ એવી ખાત્રી થવાથી જન્મ જોગી નામ ધરાવી મુળરાજને મળવાની જોડવણ. અમૃતને બે કાગળ આપી પોતાના પિતાના રાજ્યમાંથી સડો કાઢવા માટે પ્રધાન પુત્રમયંદને લઈ શીલપ્રસ્થ જવા વિનંતી.

પ્ર. ૬ ઠા. મુળરાજનો ખાનગી અવાસ—જંગલમાં મુળરાજને શીકાર વખતે જોયેલી જોગણને માટે પરિતાપ અને પ્રવીરનો નીતિવાન બોધ. શીલપ્રસ્થથી નગરશેઠના કાગળથી પ્રવીરનું ત્યાં જવું. પાછળથી જન્મ જોગીના વેશમાં મન્દુમતીનું આવવું અને અન્ધો અન્ય પ્રેમભાવ અને વધારે પ્રેમની

ખાત્રી કરવા માટે સોમનાથે આપેલી માળાના પ્રભાવે મુળરાજને સોમનાથ તરફ લઇ જવાની યુક્તિ.

પ્ર. ૭ મો-નીલીનો મહેલ—નીલી પોતાની સખીયો સાથે રાસ લે છે એટલામાં રાહુ આવી મુળરાજનું કાવતરું કરવા માટે નીલીને સમજાવે છે. આખરે નીલીનો કાંધપણ ઉપાય નિદિ આલનાં પતિની આજ્ઞાને આધીન થાય છે. નવધણું આખુથી આવડું, નવધણું મહોડથી મુળરાજની તારીફ સાંભળી રાહુનો ઉલ્લાસ જતો ચુસ્સો. તેથી મુળરાજ તથા ઈન્દુ મતીને માટે રાહુની સોમનાથ તરફ તૈયારી.

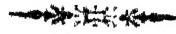
પ્ર. ૮ મો-શીલપ્રસ્થમાં ભાર્ગવસેનનું હુવન—ભાર્ગવસેનની નીચ ભાગીલાલના ભરમવ્યાથી લાહરના રાજા જ્યપાળ સાથે ઇન્દુ મતીના વિવાહના ગોઠવણ. અને કાળીદાસને લાહર મોકલવો.

પ્ર. ૯ મો-ગીરનારની તળેટી—ઇન્દુમતીની શોધ માટે વીર વીલાપ કરતો અરણ્યમાં આથડે છે એટલામાં રાહુની લુટથી ગાંડો થઇ ગયેલો ગાંડલાલ ત્યાં આવે છે. ગાંડ ગાંડાની ગમ્મત વીરનું વિદાય થવું.

પ્ર. ૧૦ મો-સોમનાથનું મંદીર—મુળરાજ તથા રાહુનો નીતિ અનીતિ વિષે વિવેચન કરતાં કલેશનો વધારો અને લડાઇની શરૂઆત.

અંક બીજો.

- પ્ર. ૧ લો—શીલપ્રસ્થનું જંગલ—છન્દુમતીની મોકલેલી ગાંડલાલની સ્ત્રી અમૃતનું આવવું ને પાપીયોનાં પાપ પાધરાં કરવા માટે જુના દીવાન પુનમચંદ તથા નગરશેઠ નિકમચંદનો નિશ્ચય પ્રવીરનું આવવું અને જુદા જુદા વેશમાં રાજ્યમાં જવું.
- પ્ર. ૨ જો—બોગીલાલનો ખાનગી અવાસ—બોગીલાલનો જન્મ દિવસ હોવાથી નાચ રંગની ગમ્મત અને પાછળથી બેઝુલ વેશે પ્રવીરનું આવવું અને પાપીયોનું પકડાવું.
- પ્ર. ૩ જો—ડેડાણુનો રસ્તો—ડેડાણુના ઠાંઠેર કાલુભાની કુંવરી કનકને રાહુનો પુત્ર નવધણ સ્વપ્નામાં આવવાથી રનેદની રાક્ષાત ને સખીયોની ગમત.
- પ્ર. ૪ થો—મનોરમાનો મહેલ—રાણી મનોરમા તથા પ્રવીર વિલાપ કરે છે એટલામાં ભાર્ગવસેન આવી વિલાપ કરતાં અટકાવે છે. પણ ધુવરાજ પ્રવીર પાપી બોગીલાલ પાસેથી મળેલો કાગળ ભાર્ગવસેનને વંચાવતાં તેઓની કૃતજ્ઞતા વિષે થતો પરિતાપ. દાંભીકાને દેશનીકાલની સજા. ત્યાર બાદ અમૃત પાસેથી છન્દુમતીનો નીકળેલો કાગળ વાંચી પાપનો પરિતાપ કરતાં રાજ્ય છોડી જંગલમાં જવું.
- પ્ર. ૫ મો—વીરનું ઘર—વીર ઉપર હીરો આરાક હોવાથી તેને ઘેર આવે છે તેટલામાં વીરના ધણી વીરાના આવવાથી પોતાના ખયાવને માટે હીરો જૈરીનાં કપડાં પહેરી ધંટીએ દળવા બેસી જાય છે. વીરો જાય છે ને હીર આવે છે તે હીરાને ઓળખતાં પરસ્પર હીર વીરની લગાઇ અને હીરાની હમમખતી.

૪. ૬ દો-ડેડાણમાં કનકબાનો બગીચો-કનકબાનું પોતાની સખીયો સાથે ફરવા આવવું ત્યાં નવધણનો અચાનક મેળાપ પરસ્પર પીછાણ અને પ્રેમ સંવાદ.

પ્ર. ૭ મો-રાહુનો પોતાના માણસો સાથે ઇન્દુમતીને પકડવાનો વિચાર-તેટલામાં બાર્ગવસેને દેશનીકલ ફરેલ ભોગીલાલનો ભેટો થાય છે તેથી રાહુ ખુશી થાય છે, જોગી રૂપે સોમનાથ આવી રાહુને નીતિ રસ્તે જવા સમજાવે છે. તે નહિ માનતાં ઇન્દુમતીને શોધવા જાય છે.

પ્ર. ૮ મો-સ્થળ જન્મ જોગીની કુણી-અમૃત ઇન્દુમતીને પોતાના રાજ્યની હકીકત જાહેર કરે છે ત્યાં અમૃતનો વર ગાંડો આવી નાશી જાય છે તેને જોઇ અમૃત ખેડ કરે છે. મુળરાજનું આવવું, પ્રેમમાં વિઠ્ઠલ થયેલ જોઇ ઇન્દુમતી પ્રગટ થઇ ભેટ છે, પરસ્પર પ્રીતિ બધાય છે. બાદ મુળરાજનું જવું. તેટલામાં બાતમીદારોના કહેવાથી રાહુ ત્યાં આવે છે ને ઇન્દુમતીને લઇ જાય છે. પાછળથી અમૃત પોતાની સખી ઇન્દુમતીને છોડાવવા બીલડીનો વેશ ધારણ કરી રાહુના રાજ તરફ જાય છે.

પ્ર. ૯ મો-બાદર નદીપરનો વસંત બાગ-નીલીએ પોતાના પતિની આજ્ઞા પાળવા માટે મુળરાજને ફસાવવા કરેલી યુક્તિ. ત્યાં ઇન્દુમતીને શોધતાં વીરનું આવવું. મહારાજ મુળરાજનું કાવતરું થાય છે એવી ખબર થતાં મહાન વિચાર કરે છે, ત્યાં મુળરાજનો હજુરી જાણ આવે છે તેને સર્વ હકીકત કહી, મુળરાજને છોડાવી, જાણ તથા મુળરાજને વિદાય કરે છે અને વીર જાય છે ત્યાં રાહુ સામે મળે છે ને

વીરને પકડી પાડે છે. ને રાણીની અંદર ખુબ સાંભળતાં તેને કેદ થયેલાં જોઇ અત્યંત ગુસ્સે થાય છે. ઇન્દુમતીનાં લગ્ન નવધણુ સાથે કરવા કહે છે, તે વાત વીરને નહિ રચતાં બળતા લોહના સ્થંભની સાથે બાથ લાડતાં સોમનાથની સહાયથી વીરનો બચાવ થાય છે.

અંક ત્રીજો.

- પ્ર. ૧ લો-હીરણુ' ધર—વીર હીરાની તંકરાર અને હીરાનો તીરસ્કાર.
- પ્ર. ૨ જો-નીલીના મહેલ-મેલાન પડેલી ઇન્દુમતીને નીલી તથા નવધણુ તરફથી મળેલી શાન્તી. ત્યાં રાહુ આવી નવધણુને ઇન્દુમતી સાથે લગ્ન કરવા કહે છે, પરંતુ નીતિવાન નવધણુ ઇન્દુને બહેન તરીકે કબુલાત કરી છે, તેથી પિતાનાં વાક્યોનો અનાદર કરે છે જેથી રાહુ ગુસ્સે થઇ આવ્યો જાય છે.
- પ્ર. ૩ જો-મુળરાજનો દરબાર—રાહુનો નાશ કરવા માટે મુળરાજને સોમનાથ તરફથી મળેલી સુચના, લડાઈની તૈયારી તેમાં ઇન્દુમતીના કામગીરી બેવડા જુસ્સો.
- પ્ર. ૪ જો-સ્થળ રસ્તો—હીરો ઇન્દુમતી નાશી જવાની બબર થતાં વિચાર કરે છે.
- પ્ર. ૫ જો-ગીરનારની તળેટી—જોગી રૂપે બાર્ગવસેનને સોમનાથ સેવિય બાળક અને સોમનાથની કૃપાએ કરી બંને બાળકોનો બાર્ગવસેનને બેટો થાય છે તેટલામાં માંડવું આવવું. લેનો

માત્ર ગયેલ પાછો મળતાં ગાંડામાંથી ડાહ્યા થવું. અને પાછળથી પતિ પત્નિના આનંદનો અવધી ને શીલપ્રસ્થ જ્વાની તૈયારી.

પ્ર. ૩ મો-ડેડાણમાં મગલજ્વાનો મહેલ—પોતાની માતાની સંમતીથી નવધણું ડેડાણ આવવું અને સાં કનક સાથે જાહેર વિવાહ.

પ્ર. ૭ મો-હીરનું ઘર—સી. હીરનું મનામણું અને થયેલી લુલની કલુષાત સાથે પ્રેમી જોડાનો પરસ્પર આનંદ.

પ્ર. ૮ મો-મુળરજનો આનગી અવાસ—ઈન્દુમતીની સાથે મુળરાજના કથનની ધાનધુમ અને યુદ્ધમ જ્વાની તૈયારી.

પ્ર. ૯ મો-લડામણું મેદન—મુળરાજ તમા રાહુની ભયંકર લડાઈ તેમાં નીચ બોગીલાલ તથા રાહુનું મરણ. નીલા તથા નવધણું આવવું અને નીલી તથા નવધણે કરેલા ઉપકારના જાટલામાં ઈન્દુમતીની સંમતીથી મહારાજ મુળરાજ નવધણને જુનાગઢની ગાદી અર્પણ કરે છે. આખરે સાધવી નીલી સર્વેને આશીરવચન આપી પોતાના પતિ પાછળ સતિ થતાં ખેંદની સમાપ્તી.

પાત્રોનાં નામ.

હન્ડુમતી.....	શીલપ્રસ્થના રાજની પુત્રી.
ભાર્ગવસેન.....	શીલપ્રસ્થનો રાજ.
મનોરમા.....	શીલપ્રસ્થના રાજની રાણી.
વીર તથા પ્રવીર.....	તેના કુમ
રાહુ (શૃદ્ધરીપુ).....	વંધળીનો રાજ.
નીલી.....	તેની રાણી.
નવધણ.....	તેનો પુત્ર.
હીરો તથા વીરો.....	તેના હજુરોઆ.
હીરૂ તથા વીરૂ.....	નીલીની મુખ્ય દાસીઓ.
પુનમચંદ.....	ભાર્ગવસેનનો પ્રધાન.
ભોંડીલાલ.....	ભાર્ગવસેનનો નવો દીવાન.
કાળીદાસ.....	નાયબ દીવાન.
મુળરામ.....	પાટણનો રાજ.
ભાડવ.....	તેનો હજુરી.
નીકમચંદ.....	શીલપ્રસ્થનો નગરશેઠ.
મોંડલાલ.....	એક બ્રાહ્મણ.
અમૃત.....	તેની સ્ત્રી.
મમલખા.....	ડેડણના રાજ કાલુભાની રાણી.
કનકબા.....	તેની કુંવરી.

દાસીઓ, વારાંમનાઓ, સીપાઇ વગેરે.

૪૫૦

ઈન્દુમતી નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

નીલી તથા નવધણી
દાસીયો વગેરે

૧

જય જય ત્રિપુરારી ત્રીકાળી તું અકળ જગ ત્રાતા,
જય જય અસુરારી મુરારી તું સકળ સુખ દાતા;
શીવ શંભુ પાપ વંદુ, વિજય જય દાતા—જય૦
જય દીગંબર જય અધર જગની અંદર તું ખીતુ માતા,
ભવ ભવ દર નટવર નર શિષ સહુ ધરતા—જય૦
અર્ધ ચંદ્ર રહ્યો કપાળી કંઠે વિશ ધર્યું અહા હા હા,
હર ઘડી રટે જન ઘટઘટે વિશ્વ વિધાતા—જય૦

નીલી તથા દાસીયો— ૨

આર્ય અભિમાન ભુપ વિચારો—

ધર્મ સારો પોતાનો ન ધારો શીદ શત્રુને વધારો,
સારી આખર વિસારો જ્યાં ત્યાં ભુલમ ગુજરો—

રાહુ—બુદ્ધિહીણ શુદ્ધ કે અશુદ્ધ ધારું હર ન તમારો,
ધર્મ આર્યથી વિરુદ્ધ છે મારો—

માઈ માર દુસ્મનોને કરવા હાર આ તલવાર;
છે તૈયાર તરેશી અપાર ધરી ખાર ભૂખ ભાર.

ભિતાર બેસાડું ત્રાસ દશ દીશ ગહારો—આ૦

ધન્દુમતી—

૩

ના ના નહિં બને નહિં બને વાત આવી,

ભાર્ગવસેન—શરમ શરમ છેક તે વિમારી આરી;

ધન્દુમતી—નરમ નરમ બનુ ના હં બાંતિ ધારી,

વીર પ્રવીર—પિતા પિતા ગમ તમ સુખદિ સધળી.

ભાર્ગવસેન—બક ના, નહિ સમજે તું કેમ,

ધન્દુમતી—ના—

ભાર્ગવસેન—જેણે છું તુજ દેશ તું ગમે કેવી રીત,

મત બની મદથી આતિ છોડી પિતા પ્રતિત—

૪

હીર—રસિયાજી વસિયાજી અંતર બહેલા આવજો,

બહેલા આવજો પ્યારા પ્રેમે ગળજો—રસિયાજી

હીરો—મન હરનારી દિલ ખુશકારી હીર માચી પ્રેમદા,

હિમગે આવું રંગ જમાવું સંગ શોભાવું સર્વદા.

(હ્યો હવે રંગ છે)

હીર—કામણ કરી કથજી ના જાશો,

અબજારે જાણી અધરામૃત પાશો—કામણ કરી.

રાહુ તથા લશ્કર—

૫

મારો કરો ઠાર દુશ્મનોને યાર,

ધીર વીરો સર્વ એકવાર થઈ તૈયાર બહાર—

લુટો ખુટો સર્વ પધિયો કરોને ખુવાર,

સૌ ફરોને થઈ જપ્તએ પૂર્ણ માલહાર.

રાહુ—બળવતો બળ બતલાવો ના અચકાઓ,

શરવીરો શર અજમાવો ના શરમાઓ;

કળવંતો કળખળથી મારીને હરખાઓ,
સહુ આવો સહુ આવો સહુ આવો યાર-મારો.

અમૃત—

૬

જંનળી છવડા ઝાંઝવા જોઈ રું રાચે,
લીણુભાગી હંસા સચાં નાતી શે ન ભાસે—
આવણુ કેરી વાટળી જળમય થઈ નભ જાય,
તરશ્યો આતક ટળવળે ક્યાંય પેટ ભરાયરે;
ગ્વાતીનું બિંદુ પડવાયા પેટ ભરાશે
આશ પતંગ ઉમંગયા ગયો ગગન મોઝાર,
ચિંટળાઈ વંટાળ્યો પડ્યો પૃથ્વી આધારરે;
મુરખડા મનડા સંતોષેવા સુખ યારો—જંનળી.

સૌને ધર—

૭

હાજર છું ના ધર ડર દિલ બાળ તું આ દુઃખનો જરી,
સત્વર આવ્યો છું તુજ ભક્તિથી લેવા કલેશ સહુ હરી;
આપું આ મુજ માગ તે સાચવળે ધરી પ્યાર,
ચિત્ત ધાર્યું એ આપશે કાપી દુઃખ અપાર;
હજુ છે લખ્યું તુજ ભાલમાં દુઃખ સહેળે ધીર ધરી,
નિજ ટેક સાચવ પ્યારથી મુજ નામને સ્મરી.

અમૃત—

૮

શ્યાળી સખી આમ કરીશ હું કામ અધીરી
થા તું ધીરી બહેની મારી બહેની મારીરે,
આશા પૂરશે શ્રી મોરારી રે—શ્યાળી.

કન્દુ—પરખીડ જાણે કષ્ટ પીજાણે એવા જગમાં જુજ,

અમૃત—મનુષ્ય ધર્મો જાણે મર્મો ચૂકે ન કરવી. જુઝ,

કન્દુ—સજન હૃદય અમૃત સમ સુંદર

અમૃત—પરહિત નિજ હિત છે જગ આંદર

કન્દુ—(ધન્ય છે તને. સખી મળો તો તારા જેવી મળજો)

અમૃત—એ તો છે ફરજ મહારી—થા તું ધીરી.

મુળરાજ—

૯

આ...આ...આ મનહરણી કંચનવરણી

ને વશકરણી અરણ્ય માંહી શરણથી સટનાર.

ભોગી—(દેખ યહ ગણસી)

મુળરાજ—ના ના એ તો ઉરવશી—આં આં

ભોગી—(દેખ યહ ભોગણી)

મુળરાજ—ના ના એ તો ભોગણી.

ભોખ ભગવો કશા મળી અરણ્યમાં હશી

ચિત ચોર નાખસી સુંદર છપી ચટકદાર—આ આં

આં મનહરણીં

નીલી તથા દાસીયો—

૧૦

ખીલ્યો બાગ બન્યો રાગે ખીલ્યાં તરે ભોખનેરે લોલ,

કેવી લચેલી પેલી વેલડી મળી આંખાની સંગ જળ રંગે

મીન અંગ—બન્યો.

કામળ અંગી કુમુદિની, નિરખે જળમાં ચંદ્ર;

પ્રેમ પરાગે પમરતી, પરખે તરવર વૃંદ.

રંગીલી રસિક શ્યામી વસંતિકા ખીલી રહી,

લગ્નકાલી લટકે રસાળી તમેલ નાવલીયો ચહી.

નજરે નજર મળી રહી, લમર ગુલાબની સંગ;
 પ્રિયકર મનહર પુષ્પની, જોડી ઝળકે અંગ.
 રસિક પરાગ સ્યો ઉડી રહ્યો, સખી બાળાને બીવરાવે,
 ચંદ્ર વિનાની બની કેવી કુમુદિની મનહર પ્રેમીને દસાવેરે.
 બહા સખી બહા બહા ચીતકું ચળાવે પીયુને પટાવે,
 પ્રેમના પોપટજી કામના કુંવરજી મનના મોહનજી--ખીલ્યો.

રાહુ—

૧૧

પ્રેમપંથી પંખિણી પીડ પરહરતીરે પ્યારી વાહ વાહ--
 ક્ષત્રી બળ અજમાવવા જાઉં પ્રિયા હું રણસંગ્રામ,
નીલી કેકઠ દશરથ સમ સંગી થઈ આવું હું તે ઠામ.
 રાહુ--ગાડી ગુજરાત (આજ) ભુમી બળવંતીરે લેવી-બહા. બહા.
નીલી--ખરી ક્ષત્રિયાણી છું સ્વામી હહું કેમ સંગ્રામ,
 પણ નીતિનો અંશ તજ્યે તો નવ ચાલે હામ.
 રાહુ--અંતે અબળા (જોઈ) અંતે અબળા બોલીને ફરતીરે-પ્યારી.

રાહુ--

૧૨

મુરખ અબળા બકે શુ વાણ,
 કરે શું હાણ મુકાવું હું અભિમાન
 અતીતિવાન બન્યો મુળરાજ
નવધણ--નથી કંઈ સાર અધીક મહારાજ
 રાહુ--એ છે નાદાન બૂલાવું જ્ઞાન તજવું જ્ઞાન
 લઉં આ તલવારે પ્રાણ--મુરખ
 અબળા સખળા થઈ છે
નીલી--જગતમાં સમાન દ્રષ્ટે મુખ
 નકામી હાથ ગોય એ દુઃખ

રાહુ—અધીક વિચાર જણાશે સાર

ચુલી ગમાર દૂર થા બસ જા—મુરખ૦

વીરવર્મા—

૧૩

હશે ક્યાં પ્યારી જીન મારી, લાળ મળી નહીં એની મને કાંઈ.
રોધ કર્યો ભારી જોયા મેં દેશો દેશ ધારી,
જંગલ જંગલ ભટકી ચાક્યો મતિ ગધ હારી;
ભાન મુજ દેહ તાણું ભુલ્યો, ભુખ તરસ ચુખ દુઃખ
સહુ મેં મુઝાંજ વાસારી—હશે.

ગાંધલાલ—

૧૪

મારા પૈસા મારા પૈસા પૈસાની બલીહારી, મારા પૈસા,
પૈસાની બલીહારી પૈસા પરે હું વારી મારા પૈસા.
મુરખ પૈસાવાળો શેઠ સમજી નિર્ધન તાણે વેઠ,
ભુખે મરતું મોટું પેટ, ઓ માડી ગધ લાડી,
ભુમ પાડી, લુચ્ચાએ લાત મારો—મારા પૈસા.
વસુ વીના નર પશુ, વસુ વીના વેપારી આપે
નહિ લુગડું તસુ. દુનીયામાં દામ મોટા,
સાથે ઘોતી જોટા, એક દોરી લોટા,
એ ચોર લઇ ગયા ઓ માડી—મારા પૈસા.

પુનરીઓ, મુજરાજ વિગેરે—૧૫

ચંદ્રશેખરા જય કરા વિભૂવરા ત્રિયંકરા શંકરા ઇશ્વરા,
નમી વિનવી પ્રણામ કરી નીત સેવા માગીએ,
લાગીએ પાય મહેશ્વરા અબ્દહરા શંકરા ઇશ્વરા.

ઉમાપતિ કૃતિ નવ કળાય વિશ્વ માંય મોટા મોટા રૂપી મુની મુંઝાય
જેવા સ્થાયે ચાઓ ત્રિયંકરા દુઃખ હરા શંકરા ઇશ્વરા.

મુળરાજ--

૧૬

અભિમાન પાપી તારૂં હું ઉતારૂં રે અધર્મી ધીક જનુની--
રાહુ-- નાદાન નકી જાણુ થશે હાણુ માં માન દૂર--અભિમાન.

મુળરાજ--સિંહ સાથે વેર કરીને શું તું રહેશે મુખે ઠગીને,

રાહુ-- અરે મૂરખ ઝાઝું નાહક નહિ તું જક જો વિચારીરે અનાડી,

મુળરાજ--બુદ્ધિ તારી ગદ છે મારી લક જ જ પાપાચારી.

રાહુ-- જસ ચુપ કરે તું લવારો, દૂર--અભિમાન.

પ્રવીર--

૧૭

ધીક છે છે ધીકાર નિય દ્રોહી આ દિવાનને,

ધરમ કરમ શરમ છોડી ઉત્તટ પુત્તટ રાજ કરતા હંવાનને-ધીક છે.

જનમ્યા શીઠ જનુનીની કુખે આ અવનીમાં પીશાય રૂપે.

બોઠ--નહિ હણુશે દિન ગણુશે દયા ધન્શે ક્ષમા કરશે.

પ્રઠ--નકટ કપટ કરતા નહિ ડરતા ધીક ધીક ધીક.

અરર કર નહિ અહા હા શીકર નાહ નિય નિય નિય-ધીક છે.

કનકબા--

૧૮

રંગીલું રસીલું સ્વપ્ન માંહી નિરખેલું મુખ ક્યાં મળેરે લોલ--

ક્યાં મળે લાગી ગળે મારા તનડાના તાપે હરે-રંગીલું.

સખીયો-જુઓ આરે રતિમાં રમતી લમતી કનકબા,

આવી ઉમંગે સ્વામીની સંગે રમવા રંગે.

આ...આ...આ...જુઓ.

કનકબા-ચુપ ચુપ ચુપ ચપકબા.

સખીયો-વાહ વાહ વાહરે કનકબા--આવી.

(૧૮)

સખીયો—

૧૯

જાણી જાણી સખી અજાણી બની બહુ સ્થાણી
બની દીલજ્ઞની બની—જાણી.

કનકબા—નહિ છેડો નહિ છેડો વહાલીડી મુક કેડો,
એ નાથ વિણ ના ગમતું.

સખીયો—ક્યાંથી ગમે રંગીલો રસિલો છખીલો,
મુઘડ કનક ચિત્તમાં ચોર રમે.

કનકબા—બહુ ખોલી, અંતર છોલી, ખરે વેલી,
તું મન મેલી, હઠ જા, ઝટ જા, ખસ જા,
મુરખી દુર થા—

સખીયો—હા હા. હા. હા—જાણી જાણી.

મનોરમા—

૨૦

પીયુ જાશે ના એકલી મેલી હા. પીયુ.

મુનો થશે મુજ મુખ બગીચો મુની થશે આ

હવેલી—પીયુ.

પ્રવીર— જાશે ના જાણુ હસેલી, નાખી માથે દુઃખની હેલી;

મનોરમા—થઈ હું વેલીરે આ દુઃખથી બળેલી—

ભાગવતેન-વીઠ આ છે અસાર જે સંસાર પાર ઉતારવાને,
ધારજો હે નાર તો તો દે રજા ધરી ખ્યાર ધારં,

પોહોંચવા મુખકાર માટે માજ બાંધુ પુર પહેલી. પીયુ.

હીર—

૨૧

જા જા રે, જા જા રે વીર દુર થારે નહિ શરમારે,

હીરો—વોય મા હીર લેતો જા.

મુકા મુકારે મારી માવડીરે, વીર હીર છો પ્રાણની આધાર

હીર—આવ્યો મળના, બેઠો દળવા, વેશ્યાને ગણી દીલદાર,

વીર—વેશ્યા તારી બહેન ને વેશ્યા તારી મા.

છોડી તારા આપને તું સિધ્ધે રસ્તે જા.

હીર—પરતર સાથે માણે મોહલી, છેલી લઉં તારાં જાણ્યાં.

હીરો—નહિ લડશે હીર મેર પીટયા હાણ્યા.

૨૨

કનકબા—જરા રોકાઈ તો જાઓ લાડકા લાલા હો શું બરાઓ.

નવધણુ—રહીયાળાં હડીલાં અધીરાં ન થાઓ.

કનકબા—જરા રોકાઈ (૨) લાડકાં.

કુંદનનો અંગ રંગ (૭) ઝળંકે સુવર્ણ સંગ,

નવધણુ—રમણી નમણી હરણી—

(બહાલી હવે રજા છે.)

કનકબા—(હા પણ મળ ક્યાં છે.)

નવધણુ—બહાલી વદો શીદ (૭) આવાં વચન વ્યંગ.

કનકબા—ના ના, જાવા દર્ડો ના—જરાં.

સોમનાથ—

૨૩

માયા મસ્તાની હે મત ભૂલરે મનવા મેરા.

અહા વિષ્ણુ શંકર ભૂલે તું દેખી મત પુલ-મનવાં.

આતમધનકે રાશિ તેરો છોન લેગી કુલ-મનવાં.

બનો અલમચર્ચે વો મિલાય દેખી પુલ-મનવાં.

સોમનાથ—

૨૪

નથી કળિયુગ છે કરજુગ દે આ હાથ લે આ હાથ.
 દઇને માન લે તું માન દઇને પાન લે તું પાન,
 દઇને દાન લે તું દાન દીધું જે હાથ લે તું સાથ-નથી.
 આવળનાં બાળને વાવી અબાની આશ ઉર લાવી,
 નહીં જતું જરૂર ફાવી ન્યાઇ છે નેક નિશ્ચે નાથ-નથી.

રાહુ વિગેરે—

૨૫

ચાલો મારા સરદાર શોધીએ નાનુક નાર,
 ભમીને, દમીને, દુઃખ સહુ ખમીને—
 બહુ રૂપી બની બાળ, પેટી હોય જે પાતાળ;
 રમણી રહી હોય જ્યાં જ્યાં જ્યાં—

રાહુ— શરા શરવિરો અરે આ વાર,
 બનો બળવરો થજો તૈયાર;

સરદારો—સૌ હાજર રાજ છે સરદાર,

રાહુ— બસ ચાલો એકદમ ત્યાં ત્યાં ત્યાં—ચાલો મારા.

અમૃત—

૨૬

શ્યામા આ સંસારની, બની ખલાસી રૂપ;
 તારે સુખ દુઃખ નાવને, હોય તોફાન અનુપ.
 સુશીલા સુંદરી સ્વામીને સાટે પ્રાણ દઇ,
 કળ બળથી ઉડાવે આપત્તિ પતિને ચઢી—
 અંધો દિણ અયુષ્યનો, વળી હોય અજ્ઞાન;
 પ્રીતિ પ્રેમદા પાળશે, ગણાય તો ગુણવાન.
 ખરે જગ બાગમાં માળી થઇ ઘરે બળવી રહી,
 સુખી મારે સદા તે સાધવી સતોષ લઇ—

કન્દુમતી—

૨૭

શામળીયા મન દુઃખ લ્યો શાને,
મળીશું શુભ પ્રસંગે, શુભ પ્રસંગેરે—

મુળરાજ—સુંદર વેલ્લી સતાવું તું શાને,
નવરાવી પ્રીત રંગે, તું પ્રીત રંગેરે—

કન્દુમતી—દિવ દઝાવવું, નાહક બાળવું;

મુળરાજ—આયુષ્ય ગાળવું, આ.....પ્યારી વીના,
તારા વીના—

કન્દુમતી—(રસિલા એમ તો કુમુદની ખીડાઇ જશે)

મુળરાજ—(તો તારો ચંદ્ર શાંતળતાથી ખીડાવશે)

કન્દુમતી—પ્રેમવેલા મારા પાતળીયા,
રસકુંડમાં પડ્યું છે અંગ, પડ્યું છે અંગેરે—

મુળરાજ—રસિલી સુંદરી, પ્રેમ રસે ભરી;

કન્દુમતી—મળશું તો ફરી.

મુળરાજ—આ... પ્રાણ પ્યારી, બહાલી મ્હારી—

અમૃત—

૨૮

શ્યામ મને સાચી નીતિથી તું સહાય દે,
પ્રીતિથી સહાય દે, ભીતિને દહાય દે—શ્યામ૦

રૂપ ને રંગ ફેરવીને, ભીલડી હું બની જઈ;

યુક્તિયા સખી માહરીને, જલ્દી છોડાવી હું આવું—નીતિથી૦

અબળા છું હું એકલી, પણ સખળા કર તું નાથ;

ત્રણનો મેર તું કરે, પ્રભુ માણું એવું બેડી હાથ—નીતિથી૦

દાસીયો—

૨૯

પીયો મનહર સુખકર મધુરસ પ્રીત ભરીરે—

રમો રસમાં નરવર, પળ પળ રંગથી;

આહા એમ આનંદ ઘટા ત્યાં ઠરીરે—

ઝુલે ઝળકી ભરેલી સુંદરો,

મધુવનમાં ક્રીડા કર કાનુડોરે—

કરે પ્રીતિનું પાન તો વૃજ નારીઓરે,

રંગે રમતી જોડી સુકુંજ વાડંથોરે;

રસિક ભોગી ભ્રમરને રસે પુખાવીયોરે,

અહા અનુપમ આનંદ ઘટા ત્યાં ઠરીરે—રે ઝું

હીર—

૩૦

હું તો નવિન નખરાં કરતીરે, રંગીલાનાં મન હરતી;

હીરો—માન માન માઈ કહ્યું માન મારી દીલજનન.

કરું કુરખાન રંગીલી તું હીરલી વ્હાલી ના...ના;

રસીલી તું હીરલી વ્હાલી, ના...ના,

જખીલા તું હીરલી વ્હાલી, ના...ના.

વિશ્વાસી ચારને પલાળ્યો બાંધ્યો પ્યારરે,

હવે નમેરી નહિ આ નારી મનહારથીજ;

હીર—જા જા તું ફર જાની ચકચૂર પીટયા અમુર,

હીરો—આ ને હી ર પ ર હ રે—નવિન.

કન્દુમતી—

૩૧

અમ્રત રણ આ નવધણુ રૂપે રાહુ વિખને વેલે—
 પાવકમાંથી પ્રગટયું પાણી કૈવલ્ય કૃપી છે કેળે,
 ઉતરી કોડીથી કેરી ચડ્યો મુજ વારે મુત લહેરી-રદી૦

૩૨

બસ બસ ઠાર ઠાર માંડે પાપી તુંને આવાર ચૂપ,
 હક એા નફટ હું જીલાવું તારી ક્ષત્રી વટ—
 કાહું પ્રાણ, તું નાદાન, ઝટપટ આ અસીની ધાર-બસ૦
નીલી--દયા તજી દીનને દમે, મદાંધ જે મતિ હીન;
 અંતે તે દુઃખીયા થયા, દશા ભોગવી દીન.
 રાહુ--નહિ લવરી કર તું તારી, પાપીને પડખે ચડનારી;
 નવધણુ-મારોને માર, ઠારોને કાળ, ધારો ન બાળ, કરો ન વાર.
નીલી--(પતિ આ અનીતિ થાય છે.)
 રાહુ--ચૂપ-બસ બસ૦

સોમનાથ--

૩૩

રાજા નીતિ રાહે નક્કી તારો જય થશે,
 રિપુ તારા ખળદળ કરો લય થશે--રાજા.
 પરિતીય માતા મણી મુચાતા સદા વિજય પામશે,

(૨૪)

કરણી કવિત કરજે દુશળ કર સેતું કેરો કરણજે,
તરણી તુરત તરવા તમે તોપે તું તારણ તરણી જે;
ધરણી ધરમ ધારી ધસા ધર ધ્યાન ધરણી ધરણજે,
પરણી પરમ પદ પામવા પ્રભુપાદ પ્રીતિ પરણજે—રાજન

વારાંગનાઓ—

૩૪

ચડે રણ સોલંકી સન્ધાર,
પ્રીતિ યવન તણું દળ દળવા;
કર લીધી તલવાર તીક્ષ્ણ ધાર થઈ તૈયાર—ચડે
ગૌ દીજની હાની અટાવા બાંતી કમર કટાર,
વહો આ વાર જય જયકાર— ચડે

સોમેશ્વર—

૩૫

ધીર ધર રાજારે આ તુજ દીન જશે કલેશને વિસારીરે—
ધીર ધર

આપું હું ઔપધ દુઃખ હરણ આ,
મેળવ જ્ઞાન સુવારી, પા તન શાન્તિ થશે—ધીર
જન શીર જનમી જનમ સંગાતે,
આધી વ્યાધિ ઉપાધિ જતાં ઉર એ હણશે—ધીર

અમૃત—

૩૬

પ્રીતમ પાતળિયા દર્શન જોઈ તમારું,
 આનંદે મળીયા હરખ્યું આ પ્રિત મારું—
 મોહન મણી મનહરણી માળા,
 અખંડ જળકે જગમાં પ્યારા,
 થયા સુખદ, સુરોદ્ય મારા,
 પ્રેમ પાન કર્યું અમૃત ધારા;
 હવન થયું સુખીયારું— પ્રીતમ.
 પુષ્પ ઉપર જેમ પત્રની, છાયા રહે સદાય;
 પ્રીતમ પ્રિત પ્રેમદા પરે, નિમેળ રહે જગ માંય.

કનકબા તથા દાસીયો—

૩૭

મારી મારીને નેહ ભયાં નેણરે માયા લગાડી ગયો મોહનજી,
 પ્રેમ પાસમાં ખાસ બાંધી બેની, આશા આપી ગયો સુખ દેણરે—માયા.
 ભયથી બચાવીએ ભુપે ભાવેથી રૂપે અનંગ સમાનરે વારી જાઉં
 નવધણજી.

સુની સેજી સુનાં સુખડાં સુના તન શણગાર,
 એ ગુણસાગર વીણ નવધણજી સહુ દેખું સુનકાર.
 વારી વારી વનીતા તારા નામનેરે,
 કનક કામની લખાવે કામબાણનેરે— વારી વારી.

રામીયા—

૩૮

રંગ માણેરે મહારાજ કાડીલા કનકના શીરતાજ
સુધાર્યા કાજ હો—રંગ

પુષ્પે રમેને રામા, પુષ્પે રીઝાવો, પુષ્પેથી પ્રેમે વધાવો.
હો છાયો આનંદ આજ—

નવધણુ—રસ લારી તું ચાલ ચતુરી,
કનકબા—વશ કરી મુને કીધી આભારી.
નવધણુ—મહદ બાગ્ય ગણું પ્રિયે મારાં,
કનકબા—શાણા નહીં શરમાવો દારા.
નવધણુ—(ત્યારે ચાલીશું)
કનકબા—(હાજ તો) રંગ માણેરે—

હીર—

૩૯

નીતિ રંગ લેવો નિત પ્રાણુ, આ, હા,

હીરો—પ્રીતિ રંગ દેવો, દિલ જાન. વ્હા, વ્હા—
વિમળ વિચાર તણું આખરે ચલું જ જાન.

હીર—માથે ધરીને માથુકની કલગી,
મોહનજી તો મોહા પરનાર.

હીરો—આખે અગાડયું તે આશકનું અંજન,
કીધો ન કાંઈ બીયાર—નાજુકડી નાર.
તારે નખરે અંજનને આખો ખેંચાઈ આ વાર.

હીર—સુંદર વર લાયક કીધી નિજ નાર—સુંદર નીતિ.

મુળરાજ—

૪૦

રહી હૃદયે તું રમી, વિયોગે બહુ દમી કરી,
જાંદગી સફળ મારી એક જગતમાં તું ગમી—

ઈન્દુભેલી—આવી હું બાલમજી મળવા,

તને મન ધન મુજ અર્પણ કરવા,

મુળરાજ—ઠહા રસીલી ઠહા છામીલી,

આલિંગન દે નમી નમી,

એક જગમાં તું ગમી—રહી હૃદયે.

૪૧

મુળ—વનિતા વાક્ય તાગં હો તારાં હો તારાં અતિ લાગે પ્યારાં,

સોલંકી છો શુરા અરી છેદનારા દીપાવી આ દારા અરે વાહ વાહ.

ઈન્દુ—શંભ સજી સંગ્રામે ચડતાં વાહ અરે યે વાહ વાહ,

પ્રાણુ જતાં પાછા નહિ ફરતા, વાહ અરે યે વાહ વાહ.

મુળ—મેદાન ખેદાન કરૂં હરીરૂપ હોશે ધરં.

ઈન્દુ—શાણા તમ સંગ ફરં, અરીને આખર કરં.

સૌ—હર હર મહાદેવ, જય સોમનાથ.

ઈન્દુ—શુરા સૈન્ય તૈયાર તૈયારી તમ ચાહે મુજ નાથ,

કેશરીયાં કરવા વેગે જઈ ચટક ચટક ચટચટ વનીતા.

લશ્કર—

૪૨

ધન્ય દિસ ધર્મ માટ પ્રાણુ આપી,

જુઝવા જો વિમ્ન કાજ થયા તૈયાર થયા તૈયાર.

મારી મારે મારી માર, અમુર પુર શુર શસ્ત્રધારે,

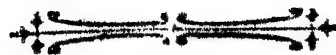
બક્ષ જુત ભૈરવોને આપવા ધરો અપાર.

ખનનન ખનનન ખજર સનનનન સાંગ ધનથી ગરજે તોપ.
 ચપલ વીજ ચમક સમસુતેગ ત્રસિતને રૂધિરનું ગલી ઘો ધરી ખ્યાર.
 ફૂલ હાર હાથ અપ્સરાઓ વાર શોધતી સુખ્યાર ધારી,
 લઈ જવાનો સાથ સ્વર્ગ દાર--ધન્ય.

સર્વ પાત્રો--

૪૩

જય પામ્યા જગમાં ધારી રહ્યા જે સુનીતિને,
 જીવો રાજ સોલંકી નીતિની રાહે ચાલ્યો.
 તો હત્યો જગમાં અજીતને-- જય પામ્યા
 તેવો રાહુ અટકી યદન કુચાલે ચાલ્યો,
 આખર દુઃખ પામ્યો લઈ અનાતિને જય પામ્યા
 જય અંબે જય અંબે,
 વિજય વિજય વિજય, વિભુ આપીયો.
 ભર્ત્તુ ભુમી દ્રોહીને ઉઘાપીયો,
 વીકટ વખત આર્ય તણો કાપીયો.
 ઉદય ઉદય દરીયો અચલ, સુનીતિ સુરજ,
 તેં પ્રભુ સૌ સ્થળ વાહ વાહ વાહ વાહ. જય પામ્યા

મહેરબાન ખાનુઓ અને ગૃહસ્થો.
અમારી જુની જગમહેર જંગી દુકાનમાં સોના,
ઝવેરાત તથા ચાંદીના સર્વે તરેહના માલ પસંદ
હાજીના જથ્થાબંધ તૈયાર રાખે છે.

તેમજ સેંકડો નમુના બતાવી વાણી જ સંભાળ કાળજી અને
ઉતાવળથી વાવઠાસર બતાવી અપવામાં આવે છે.

દરેક હાજીનાની હાલમાં વાણી નવી નવી પેટન્ટો કાઢવામાં આવી છે.
ગોળીશ બુવેલરી તથા ઉચા મેકરનાં સોનાનાં ઘડીઆળ વગેરે ક્રીશયત લાવે
લેવામાં આવે છે.

(૧) સત્તાણું તથા અને ગીની ભાંગેલું સોનું (૨) માલની ખરી
દારી. (૩) ચાંચકીત મશીન પોલીશ. (૪) ઉમદા કારીગારી (૫) ક્રીશયત
નાણાં. (૬) હાલની સમસ્તી નવી નવી પેટન્ટો સરવેનું ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

દેખજી માલજી ઝવેરી. ૧૯, કાલબાદેવી મુંબાઇ.

રોગી અને નિરોગી ખંતેને લેવા લાયક
તદન વનસ્પતિની.

પુરંવા તથા સ્ત્રીઓ માટે એસરખી ઉપયોગી
આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ.

આ અત્યવશ જોવી દવા વિર્યની વૃદ્ધિ કરે છે. ખરેખરે પુરુષત્વ આપે
છે, લોહી સુધારી કાંતિમાં વધારો કરે છે, સ્ત્રીઓના ગર્ભાશય સુધારી ગર્ભનું
પ્રોત્સાહ કરે છે, અચ્છૂનો નાશ કરી જઠરાગ્નિ પ્રદિપ્ત કરે છે. શરીરમાં અતિ-
શય બળ આપે છે, હસ્ત સાફ લાવી શરીરને સ્વસ્થ રાખે છે, સ્વપ્નામાં તથા
પેસાબમાં ધાતુનું જટું. પ્રમેહ, પ્રદર, આંખની નબળાઈ, ચક્રી, કળતર,
નબળાઈ, હિસ્ટીરીયા, માથાનું દરદ તથા પેસાબનું વારંવાર થવું વગેરે દરદોના
નાશ કરવામાં એ ગોળીઓ હરીફાઈ વગરનો સમબાણ ઈલાજ સિદ્ધ થયેલ છે.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણીશંકર ગોવિંદજી.

આતંકનિગ્રહ આપધાલય,

કાલબાદેવી રોડ—મુંબાઇ.

જી. સી. દસ્તુર.

ચામીંગ પીલ્સ (ધાતુપૌષ્ટક ગોળીઓ).

આ ગોળી લાંબા વખતના અનુભવ બાદ એના ગુણ વિશેષ પકડી ખાત્રી થયેથી બહાર પાડવામાં આવી છે. પાંદુરોગ, નળજો, માયાનો ફાળાવો, હાથ પગની કળતર, મગજનું ખાલી પડવું, જઠરાગ્નિનું મંદ પડવું, સ્વપ્નાવસ્થામાં વિચિત્રાવ, કુબંધ તથા કુટેવથી પ્રાપ્ત થએલી નબળાઈ તથા નપુરુષકપણ તેમજ થતો ક્ષય એ દરદોષર આ ગોળીઓ ખાસ ચમત્કારી રીતે અસર કરે છે એથી મંદ પડેલી જઠરાગ્નિ સતેજ થાય છે ખોરાક હજમ થાય છે શરીરમાં દીનપર દીન લોહીનો વધારો થતો જાય છે નબળી પડેલી નસોને તાકાત મળે છે અને મગજ સ્થિર થાય છે એ ગોળીની બનાવટમાં ફોસ્ફરસ દરમીયાન કોકો (લેક્ટેઇટ) ઓફ પેપેઇન (પેપ્ટોનાઈઝડ પેપઇન) તેમજ બીજા પૌષ્ટિક દ્રવ્યો વાપરવામાં આવી છે ૪૨ ગોળીની શીશીની કીંમત રૂ. ૧

સ્પેશીફીક ફીવર મીક્સચર.

ત્રીજ્યો, રોજ્યો, એકાંતરીઓ, ચાથીઓ, પીત જ્વર, ઇર્ષા જ્વર તેમજ લક્ષણીક તાવ (બીજા દરદનાં લક્ષણ તરીકે આવતો તાવ) નંગલી શીવર વીગેરે તમામ જ્વર (તાવ) માટે આ હમારો મીક્સચર એક સમબાલુ ઉપાય છે એ મીક્સચર (તાવ) હોય या ન હોય તેા પણ લીધાનાં આવે છે. કિંમત રૂ. બા.

સ્પેશીફીક ફીવર પાઉડર.

આ પાઉડર રોજ્યો, એકાંતરીઓ, ચાથીઓ, પીત જ્વર, ઇર્ષા જ્વર તેમજ લક્ષણીક તાવ (બીજા દરદનાં લક્ષણ તરીકે આવતો તાવ) નંગલી શીવર વીગેરે તમામ જ્વર (તાવ) માટે આ હમારો પાઉડર એક બીજાની મીક્સચરે કામ કરે છે એ પાઉડર માટે હમો હમારે મોટે કહેવા કરતા સુસ્ત જઠરાગ્નિના કોઈ પણ માણસને પુષ્ટિવાથી ખાત્રી થશે. ગરીબ લોકોના કાયદાને માટે આ હમોએ ખાસ પાઉડર કાઢ્યો છે એ પાઉડર તાવ હોય या ન હોય તેા પણ લેવામાં આવે છે.

વેચનાર-ડાક્ટર ધ્રુવસની કું. કેમીસ્ટ કાચુપીઠ-સુરત.

અખૂટ કૌવત આપનારી

આતંકનિગ્રહ ગોળીયો.

તદન વનસ્પતિની.

આ ગોળીઓ સ્ત્રી પુરૂષો એ બંનેને એક સરખી ઉપયોગી, અતી પૌષ્ટિક, પુરૂષત્વ આપનાર, લોહીની શુદ્ધિ કરનાર, ધાતુ દોષોને મટાડનાર અને નિર્બળ માણસને બળવાન કરનાર ઘણી જ ઉત્તમ દવા. કીંમત ગોળી ૩૨ બગીસની ડબી ૧ નો રૂપીયા એક.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણીશંકર ગોવિંદજી.

આતંકનિગ્રહ ઔપધાલય.

હેડ ઓફીસ.....જામનગર.....કાઠીયાવાડ.
 ગ્રેન્થ નંબર ૧.....મુંબઈ.....કાલ્યાણદેવી રોડ
 ગ્રેન્થ નંબર ૨.....કલકત્તા.....હેરિસન રોડ
 ગ્રેન્થ નંબર ૩.....પુના.....બુલ્ડાર પેઠ

જાહેર ખબર

નીચે લખેલા ઓપેરા કંપનીમાંથી એકઠી કીમતે મળશે

જગતસિંહ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
શેવળાળા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
વિજાયાપા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
પ્રેમચંદ્રિકા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
અદ્રાન્તા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
નમંદા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
સતિ સુદર્યા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
રમણ સુદરી	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
સંસારી સાવિત્રી	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
સીતા સ્વયંવર	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
નરસિંહ મહેતા	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
મીરાંબાઈ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
ગોપીચંદ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
ધ્રુવકુમાર	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
ભક્તરાજ પીપાણ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
સૂરશ્યામ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦
રાધા પ્રેમભક્તિ	...નાટકના ઓપેરા...	...૦-૨-૦

નરસિંહ મહેતા, મીરાંબાઈ, ગોપીચંદ, ભક્તરાજ પીપાણ, ધ્રુવકુમાર, સૂરશ્યામ તથા રાધા પ્રેમભક્તિના નાટકની ભાષણ સાહિત મોટી છુટા આઠ આનાની કીમતે કંપનીમાંથી એક-પણ વખતે મળી શકશે.

શ્રંથ કર્તા.

